

rinosila podizanju borbenog morala, jer je svaki borac mogao da bude siguran da u slučaju ranjavanja neće biti ostavljen.

Razvoj saniteta odvijao se u okviru operativnih jedinica i formiranjem partizanskih bolnica. Odnos broja boraca i sanitetskog kadra, kako se to vidi iz dokumenata, bio je povoljan, tako da je na svakih četrdeset boraca dolazila po jedna bolničarka, a na oko hiljadu boraca jedan lekar.

Značajno je da je posebna pažnja poklanjana moralno-političkom i stručnom obrazovanju sanitetskih kadrova, naročito u okviru tečajeva organizovanih pri brigadnim sanitetima i pozadinskim bolnicama.

Poučeni iskustvom NOB-a, u današnjoj koncepciji opštenarodnog odbrambenog rata, poseban značaj se pridaje organizaciji i pripremi sanitetske službe, da u slučaju eventualnog rata može pružiti što bolje obezbeđenje povređenima i obolelima.

Literatura

1. Zbornik dokumenata i podataka sanitetske službe u NOR-u. Knjige 8, 9 i 10; — 2. Dušan Savić: Iz moje ratne beležnice. Acta historica, XIII (1973), 1, str. 119—133; — 3. Dragutin Porges: O nekim karakteristikama snabdjevanja lijekovima i sanitetskom opremom u NOR-u. Acta historica, IX (1969), 1—2, str. 247—264; — 4. Đorđe Dragić: Osvrt na rad sanitetske službe u toku NOR-a, str. 46—55; — 5. Srem. Sremska Mitrovica, 1965. godine, str. 13—30; — 6. Lazar Zrnić: Sanitetsko obezbeđenje i zbrinjavanje ranjenika u vojvođanskim operativnim jedinicama na teritoriji istočne Bosne od aprila 1943. do avgusta 1944. godine; — 7. Izveštaj štaba 16. vojvođanske divizije od 31. XII 1943. Muzej revolucije, Novi Sad, Arh. odeljenje, dokument 11420 mf; — 8. Ilustracije: Vojvodina u NOB-u.

THE ARMY SANITARY ENSURE AND LOOKING AFTER WOUNDED PERSON ON THE TERRITORY OF SREM DURING THE NATIONAL WAR FOR FREEDOM FROM 1941. TILL SEPTEMBER 1944.

Dušanka VESKOVIĆ

During the National war against the fascism, together with the growing strong in army operations, there was the great recovery of army sanitary ensure. There was alot of particular characteristics in organization of sanitary service in the Srem because of the especial conditions that were existing on this territory: it's geostrategic situation, veru important comunciations, great number of German soldiers, etc.

The development of the army sanitary service took place in the operative troops, and by forming the partisan hospitals in the woods. Far away from the enemy, or by leaving the injured persons in the houses in country at the people who felt fancy for the partisan war.

The organization of the army sanitary service was payed a great attention because of the great use and care for the partisans and injured man.

The activity of the sanitary service was seen in qualifying new people throug the courses for the nurses. One of the precious featur characteristic of the people who worked in army sanitary service was enormous pleading, love and care for the wounded persons.

The experiences in the organization and work of the sanitary service during the war on the territory of the Srem, were the significant contribution to all organizations of the sanitary service all over the country that led the national war for the freedom.

IZVEŠTAJ O RADU IZVRŠNOG ODBORA NDIZK JUGOSLAVIJE

— Septembar 1976—maj 1977. godine —

1. Uvodne napomene

Na Godišnjoj skupštini NDIZK Jugoslavije, održanoj u Poreču dana 1. oktobra 1976. godine, doneta je odluka da Izvršni odbor, njegov Sekretarijat, odgovarajuće komisije i redakcija Acta historica nastave s radom do naredne Godišnje skupštine. Odluka je bila obrazložena potrebom da Izvršni odbor i Sekretarijat, u saradnji sa ostalim sekcijama i podružnicama, sprovedu u život reorganizaciju Naučnog društva u skladu s postojećim Ustavom i drugim zakonskim obavezama. Tom prilikom prisutni su izrazili želju da Izvršni odbor najodlučnije radi na pripremanju novog Statuta, po kome bi se dosadašnje Naučno društvo pretvorilo u Savez naučnih društava za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije. Sekretarijat IO, u saradnji s komisijom za Statut, postupio je u skladu sa ovom odlukom.

S obzirom na ovaj zadatak, Izvršni odbor je posvetio manje pažnje drugim pitanjima iz problematike rada Društva. Ipak, najviše pažnje bilo je posvećeno pribavljanju finansijskih sredstava za objavljivanje publikacija Društva, kako onih redovnih (Acta historica), tako i monografija i Zbornika radova sa Kongresa podunavskih zemalja u Novom Sadu i VII naučnog sastanka Sekcije za SAP Vojvodinu u Sremskoj Mitrovici.

Izvršni odbor i Sekretarijat razmatrali su u nekoliko navrata predlog prihvaćen na Godišnjoj skupštini u Poreču o održavanju XXVII naučnog sastanka u organizaciji NDIZK SR Slovenije i pretvaranju sekcija i podružnica u republikama i pokrajinama u naučna društva. Na sastancima pojedinih članova Izvršnog odbora s kolegama iz drugih republika i pokrajina razgovaralo se i o tekućim problemima, kao i o radu Naučnog društva u celini.

U radu Sekretarijata uzeli su učešće svi njegovi članovi, uprkos činjenici da je predsednik akad. prof. dr Jovan Tucakov duže vremena bio odsutan zbog bolesti i oporavka. To je delimično usporilo rad Sekretarijata, iako je nastavljeno s dotadašnjom praksom da se razgovara o svim koracima. Tako je najveći deo posla obavljen od strane ostalih članova Sekretarijata, kome su u tome pomogli Mira Seferović, finansijski službenik, i Stevan Poljak, tehnički sekretar.

U toku rada u proteklom periodu Sekretarijat se sve češće susretao s problemom finansija. Nedostatak sredstava za obavljanje najosnovnijih poslova vezanih za rad Sekretarijata stvarali su, a i dalje stvaraju

probleme u njegovom radu. Pitanje administrativnih troškova (štampanje biltena, poštanski troškovi, itd.) nametalo se kao izuzetno teško pitanje. Da bi se to pitanje rešilo u skladu s mogućnostima, odlučeno je da se štampaju samo oni materijali koji su najneophodniji; Bilten nije objavljen od Godišnje skupštine, iako je bio i ostaje značajna veza između Sekretarijata i članstva širom Jugoslavije. Početkom maja objavljen je Bilten, u kome su data osnovna obaveštenja o radu Društva.

S obzirom na navedeno, budući Sekretarijat ili Predsedništvo, ukoliko se ovo stanje ne izmeni, neće biti u stanju da snosi troškove bilo koje vrste. Isključivo namenska sredstva neće moći da se troše za rad Sekretarijata. Pitanje obezbeđivanja finansijskih sredstava za normalno funkcionisanje Sekretarijata i Izvršnog odbora ostaje jedno od najvažnijih pitanja pred novim telima Saveza. Valja ponoviti da Skupština mora krajnje savesno da razmotri i reši ovo pitanje, kako bi izvršni organi bili u stanju da obavljaju svoje poslove i dužnosti na zadovoljavajući način.

2. Pitanje novog Statuta i Samoupravnog sporazuma

U skladu sa odlukom donetom na Skupštini u Poreču, stvorena je posebna komisija sa zadatkom da, zajedno sa Sekretarijatom Izvršnog odbora, obavi sve potrebne pripreme i sastavi nacrt novog Statuta Saveza naučnih društava i Samoupravni sporazum. Njegovi članovi bili su: dr K. Granić, predsednik; dr V. Vasić, dr M. Dolenc, dr A. Karahasanović, dr V. Grujić i dr D. Živojinović (po funkciji). Nacrte Statuta i Samoupravnog dogovora pripremio je dr Granić, a o njima su raspravljali članovi komisije u nekoliko navrata. Prve verzije tih dokumenata upućene su svim republičkim i pokrajinskim sekcijama i podružnicama s molbom da ih ispitaju i saopšte svoje primedbe, predloge i zahteve za izmenama i dopunama. Skoro sve sekcije dostavile su svoja mišljenja i predloge, kao i primedbe i dopune. S obzirom na značaj ovih dokumenata, Sekretarijat je odlučio da na sastanak komisije koji je održan u Beogradu 15. aprila 1977. godine pozove predstavnike svih društava i sekcija. Predstavnici nekih društava i sekcija izvinili su se, iako su uputili svoje primedbe i predloge, o kojima se u toku diskusije vodilo računa i koje su, koliko je to bilo moguće, bile uključene u tekst ovih dokumenata. Na sastanku u Beogradu raspravljalo se o svim nacrtima dokumenata, kao i predlozima, primedbama i izmenama pojedinih delova. Posle dužih razgovora i razmene mišljenja, kojom prilikom su uzeti u obzir svi zahtevi i stavovi društava, sekcija i podružnica, kao i specifičnost delovanja i ciljevi Društva, usaglašeni su stavovi o oba dokumenta. Njihov tekst je odmah umnožen i upućen svim članovima komisije, predsednicima i sekretarima društava i sekcija sa zahtevom da o njima obaveste svoje članstvo, a svoje delegate na Skupštini Naučnog društva, ukoliko se sa njima saglase, ovlaste da ih prihvate. U skladu s njima ubuduće će se odvijati rad Saveza naučnih društava za IZK Jugoslavije.

Izvršni odbor želi da izrazi posebnu zahvalnost dr K. Graniću i dr V. Vasiću, kao i ostalim članovima komisije za Statut, za njihovu pomoć i saradnju. Svojim radom oni su olakšali rad na izradi Statuta.

3. Izdavačka delatnost

U proteklom periodu, od oktobra 1976. do maja 1977. godine izdavačka delatnost Društva nastavljena je kao i ranije. Pre kratkog vremena izašla je iz štampe monografija dr D. Divljanovića: »Francusko veterinarsko osoblje u srpskoj vojsci na Solunskom frontu za vreme prvog svetskog rata« (na francuskom). Očekuje se da se u najskorije vreme pojavi i monografija dr Dragana Stupara: »Vojna farmacija Srbije u XIX veku«. U toku narednih meseci očekuje se objavljivanje »Narodne zdravstvene kulture u SR Srbiji, II deo« koju je pripremio akademik dr Tucakov s grupom saradnika. Ove monografije — koje predstavljaju značajne priloge nauci — objavljuju se finansijskim sredstvima koja jeodelila Zajednica za naučni rad SR Srbije.

O ostalim izdanjima Naučnog društva (Acta historica, zbornici radova iz Novog Sada i Sremske Mitrovice) biće više obaveštenja u izveštaju glavnog urednika Acta historica dr Duška Miškova.

Treba takođe da obavestim skupštinu da je Društvo dobilo i ove godine sredstva potrebna za objavljivanje Acta historica.

4. Naučni sastanci

Izvršni odbor želi da izrazi svoju zahvalnost, čemu će se, nadam se, pridružiti svi prisutni, kolegama iz Sekcije Naučnog društva iz Rijeke, Istre, Gorskog kotara i Hrvatskog primorja, kao i Organizacijskom odboru XXVI naučnog sastanka, za izvanrednu organizaciju, prijem i neobično uspelu ekskurziju po Istri. Njihovo zalaganje i trud predstavljaju divan primer i uzor kako naši sastanci mogu biti plodni, zanimljivi i srdačni.

Skupština treba takođe da donese konačnu odluku o održavanju XXVII naučnog sastanka. U Poreču je prihvaćen predlog, s kojim su se saglasili kolege iz SR Slovenije, da XXVII naučni sastanak bude u njihovoj organizaciji. Nadam se da će kolege iz Slovenije potvrditi svoju odluku i obavestiti prisutne na Skupštini o svom dosadašnjem radu i planovima za pripremu ovog sastanka.

Na kraju, bez obzira na to što će se u vreme održavanja Skupštine nalaziti daleko, želim svim prisutnima mnogo uspeha u radu i prijatne trenutke provedene u Bačkoj Palanci i Iloku.

Beograd, maj 1977.

Prof. dr Dragan Živojinović,
generalni sekretar

ZAPISNIK

o izvršenom pregledu finansijsko-materijalnog poslovanja Naučnog društva za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije u vremenu od 27. IX 1976. do 28. V 1977. g.

Pregled je izvršen 25. V 1977. g. od strane Nadzornog odbora, u sastavu:

1. Dr Milorad Dragić, Beograd, u svojstvu predsednika;
2. Dr Kosta Popov, Sombor, u svojstvu člana;
- Dr Branko Radović, Titograd, član nije bio prisutan.

Dokumentaciju na pregled je podnela Miroslava Seferović, honorarni računovođa Društva.

Nadzorni odbor je pregledao sledeće knjige: knjigu blagajne, glavnu knjigu, kao i celokupnu dokumentaciju — isplatna dokumenta i konstatovao sledeće:

— Knjiga blagajne je pravilno vođena i zaključivana svakog meseca. Saldo blagajne na dan 27. IX 1976. g. iznosio je din. 35,90 i prenet u naredni period. Uz svaku isplatu nalaze se uredna dokumenta odobrena od strane predsednika Društva kao naredbodavca. Isto tako utvrđeno je da su pravilno knjiženi ulazi u blagajnu. Sve virmanske isplate su takođe odobrene od strane naredbodavca.

— Glavna knjiga je vođena za svaku godinu posebno, kako to nalažu propisi o knjigovodstveno-materijalnom poslovanju na osnovu gotovinskih i virmanskih isplata-uplata. Na osnovu glavne knjige sačinjeni su pregledi celokupnih prihoda i rashoda Društva za svaku godinu.

Nadzorni odbor je konstatovao da su sve akontacije blagovremeno opravdane.

Nadzorni odbor konstatuje sledeće stanje:

	D i n a r a
— Saldo blagajne na dan 25. V 1977. g.	13,20
— Saldo žiro-računa	139.249,03
Svega	139.262,23

Potraživanja Društva

	D i n a r a
— Od Republičke zajednice nauke Srbije	46.000,00
— Za Acta XVI-1-2-76.	22.000,00
— Za Acta XVII-1-2-77.	24.000,00
Svega potraživanja	46.000,00

Obaveze Društva

	D i n a r a
1. Troškovi Redakcije Sekcije SAPV	7.716,30
2. Za Acta XVI-2-76.	30.000,00
3. Za Acta XVII-1-2-77. g.	100.000,00
Svega obaveze	137.716,30

Nadzorni odbor smatra da su finansijske knjige ispravno vođene pa predlaže Skupštini da odobri izveštaj o finansijsko-materijalnom poslovanju Društva. Predlaže se da se dosadašnjem Izvršnom odboru dâ razrešnica.

Članovi Nadzornog odbora

1. Dr Milorad Dragić, s. r.
2. Dr Kosta Popov, s. r.

Prilog:

- Pregled izvršenih prihoda i rashoda od 27. IX 1976. do 31. XII 1976. g.
- Pregled izvršenih prihoda i rashoda od 1. I 1977. g. do 28. V 1977. g.

Napomena: Republička zajednica nauke Srbije je izvršila pogrešno uplatu u iznosu od Dinara: 18.000,00 Društvu umesto Sekciji. Ovaj iznos potrebno je vratiti Zajednici.

PREGLED

izvršenih prihoda i rashoda Naučnog društva za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije u periodu od 27. IX 1976. do 31. XII 1976. godine

I. Prihodi

Preneti prihodi na dan 27. IX 1976. g.

	D i n a r a
1. Saldo blagajne	35,90
2. Saldo žiro računa	158.240,88
3. Akontacije	7.200,00
Svega preneti prihodi	165.476,78

Ostvareni prihodi od 27. IX 1976. do 31. XII 1976. g.

1. Kamata na oročena sredstva	4.431,70
2. Prihodi od prodaje časopisa	3.596,00
— Članovima Društva	2.560,00
— Ustanovama, bibliotekama	1.036,00
Svega ostvareni prihodi	8.027,70
Ukupni prihodi	173.504,48

II. Rashodi

Lični rashodi

1. Lič. doh. po ugovoru o delu	3.000,00
2. Lič. doh. od autorskih prava	1.000,00
3. Doprinosi	1.506,50
Svega lični rashodi	5.506,50

Materijalni rashodi

1. Troškovi štampanja	127.410,00
— Za Acta XV-1-75. g.	24.270,00
— Za Acta XVI-1-76. g.	103.140,00
2. Putni troškovi i dnevnice	6.617,00
3. PTT	1.450,00
4. Provizija SDK	411,80
Svega materijalni rashodi	135.888,80
Ukupni rashodi	141.395,30

Rekapitulacija

I. Prihodi	173.504,48
II. Rashodi	141.395,30
Razlika prihoda nad rashodima	31.109,18

Sredstva

1. Saldo blagajne 31. XII 1976. g.	468,90
2. Saldo žiro-računa 31. XII 1976. g.	31.340,28
3. Akontacije po službenom poslu	300,00
<u>Svega sredstva</u>	<u>32.109,18</u>

PREGLED

izvršenih prihoda i rashoda Naučnog društva za istoriju zdravstvene kulture
Jugoslavije u periodu od 1. I 1977. do 28. V 1977. godine

I. Prihodi

Preneti prihodi na dan 31. XII 1976. g.

	D i n a r a	
1. Saldo blagajne		468,90
2. Saldo žiro računa		31.340,28
3. Akontacije po službenom poslu		300,00
<u>Svega preneti prihodi</u>		<u>32.109,18</u>

Ostvareni prihodi od 1. I do 28. V 1977. g.

1. Kamata na oročena sredstva		188,40
2. Prihodi od prodaje časopisa		870,00
— Članovima Društva	290,00	
— Ustanovama, bibliotekama	580,00	
3. Dotacije Republičke zajednice nauke Srbije		144.000,00
— Za monografiju dr D. Divljanovića	30.000,00	
— Za Acta XVII-77. g. (80%)	96.000,00	
— Za Acta Sekcije SRS (pogrešno uplaćeno na naš račun)	18.000,00	
<u>Svega ostvareni prihodi</u>		<u>145.858,40</u>
<u>Ukupni prihodi</u>		<u>177.167,58</u>

II. Rashodi

Lični rashodi

1. Lič. doh. po ugovoru o delu	3.200,00
2. Doprinosi	868,65
<u>Svega lični rashodi</u>	<u>4.068,65</u>

Materijalni rashodi

1. Troškovi štampanja	30.000,00
— Za monografiju dr D. Divljanovića	
2. Putni troškovi i dnevnice	1.197,00
3. PTT	1.957,15
4. Provizija SDK	81,00
5. Nabavljen kancelarijski materijal	601,55
<u>Svega materijalni rashodi</u>	<u>33.836,70</u>
<u>Ukupni rashodi</u>	<u>37.905,35</u>

Rekapitulacija

I. Prihodi	177.167,58
II. Rashodi	37.905,35
<u>Razlika prihoda nad rashodima</u>	<u>139.262,23</u>

Sredstva

1. Saldo blagajne	13,20
2. Saldo žiro-računa	139.249,03
<u>Svega sredstva</u>	<u>139.262,23</u>